

Η ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

8
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
2019

Γραμματισμός και πολυγλωσσία

Σήμερα, στην εποχή που ολοένα εξαλείφει τα σύνορα, χάρη ιδιαίτερα στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, οφείλουμε να διαφυλάσσουμε τα στοιχεία εκείνα που μας θυμίζουν πως είμαστε διαφορετικοί, αλλά ίσοι. Και πως αυτή η μοναδικότητα είναι που μας κάνει να ξεχωρίζουμε.

Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ (Πρόεδρος Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής ΟΥΝΕΣΚΟ)

Γιατί στηρίζουμε την πολυγλωσσία και τις τοπικές γλώσσες:

ΓΝΩΣΗ

Μοναδικά συστήματα γνώσης και κατανόησης του κόσμου

ΕΙΡΗΝΗ

Αειφόρος ανάπτυξη, επενδύσεις, οικοδόμηση ειρήνης και συμφιλίωσης

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες για αυτόχθονες πληθυσμούς

ΕΝΤΑΞΗ

Κοινωνική ένταξη, γραμματισμός, μείωση της φτώχειας και διεθνής συνεργασία

ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ

Πολιτιστικές αξίες, ποικιλομορφία και κληρονομιά

Ευθύνη όλων μας είναι να προστατεύσουμε τον πολιτισμό και την ταυτότητα κάθε λαού, που αποτελεί μέρος της παγκόσμιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

7000

ομιλούμενες
γλώσσες
παγκοσμίως

2680

γλώσσες
σε
κίνδυνο

Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή
(Συγγραφέας παιδικών βιβλίων)

Πληροφορίες από την ιστοσελίδα του **Διεθνούς Έτους Αυτόχθονων Γλωσσών 2019**:
en.iyil2019.org

Ας λάβουμε υπόψη αυτή τη μοναχική ετερότητα που βιώνεται με την αποκοπή του πρόσφυγα και της μετανάστριας από τις δυνατότητες μιας καινούριας ζωής και ας πράξουμε με τρόπους που μετατρέπουν τη διαφορετικότητα από εμπόδιο σε δημιουργική δύναμη συμμετοχής όλων.

Άννα Κουμπάνου (Συγγραφέας και εκπαιδευτικός)

<http://grammatismos.wordpress.com>

Βρείτε μας
στο Facebook

Η Παγκύπρια Οργάνωση Προώθησης Γραμματισμού δημοσιεύει τρία ξεχωριστά Μηνύματα Γραμματισμού που έγραψαν ειδικά για την Παγκόσμια Ημέρα Γραμματισμού η κ. **Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ, Πρόεδρος της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής ΟΥΝΕΣΚΟ και δύο νέες Κύπριες συγγραφείς, η κ. **Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή** και η κ. **Αννα Κουππάνου**.**

Τι σημαίνει να είσαι διαφορετικός;

Στην εποχή της πολυπολιτισμικότητας συχνά σημαίνει να σκέφτεσαι σε μια γλώσσα διαφορετική από τους γύρω σου. Να διαβάζεις, να γράφεις, να εξετάζεις σε άλλη γλώσσα στο σχολείο, αλλά να μιλάς κάτι διαφορετικό στο σπίτι. Να χειρίζεσαι άλλη γλώσσα στο γραφείο και να συνδιαλέγεσαι με άλλη όταν είσαι με τους δικούς σου ανθρώπους. Και συνήθως, στην περίπτωση αυτή, σημαίνει ότι αν θες να ενταχθείς στο σύνολο, στην ομάδα, στον κόσμο των «άλλων», πρέπει να αφήσεις πίσω τη «δική σου» γλώσσα – να μάθεις να σκέφτεσαι και να λειτουργείς με τη «δική τους». Είτε είσαι «ο ξένος» σε έναν τόπο που νιώθει πως πρέπει να αφομοιωθεί αφήνοντας πίσω τη δική του ταυτότητα, είτε είσαι εκείνος που, αν και κατοικεί στον τόπο του, αισθάνεται την ανάγκη να υιοθετήσει τη «διεθνή» γλώσσα που ταιριάζει με τους ρυθμούς της παγκοσμιοποίησης. Με τις ανάγκες ενός ολοένα και πιο ψηφιακού, διεθνούς κόσμου όπου η γλώσσα του μέλλοντος μοιάζει συχνά να είναι η γλώσσα 'των άλλων'.

Με την οπτική αυτή, η UNESCO εστιάζει φέτος στο θέμα «γραμματισμός και πολυγλωσσία» δένοντας την Ημέρα Γραμματισμού με αυτή τη βαθύτερη ανάγκη να εξασφαλίσουμε στην κοινωνία του αύριο εκείνο τον σεβασμό στη διαφορετικότητα που δεν εξαλείφει και δεν μάχεται την ιδιαίτερη ταυτότητα κάθε κουλτούρας. Στην ανάγκη να χτίσουμε έναν κόσμο όπου η γλώσσα – αυτό το ανεξίτηλο στοιχείο της ξεχωριστής, εθνικής ταυτότητας κάθε λαού ή ομάδας – δεν αποτελεί τροχοπέδη, αλλά εφαλτήριο. Όπου μπορούμε να διατηρούμε ζωντανή τη δική μας παράδοση, διατηρώντας ζωντανή τη γλώσσα του τόπου μας, διδάσκοντας στα παιδιά μας τη γλώσσα των προγόνων τους και τη γραφή της, αλλά και όπου μπορούμε να έχουμε μερίδιο του σύγχρονου, διαδικτυακού, πολυγλωσσικού κόσμου.

Το 2019 αφιερώνεται έτσι στην ανάγκη προστασίας της «τοπικής γλώσσας» ή της γλώσσας των μειονοτήτων – τόσο μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά και έξω από αυτό. Σε μια αναγνώριση του ότι κάθε δράση που προάγει τον γραμματισμό και την πολυγλωσσία δεν εξασφαλίζει μόνο προστασία της πολιτισμικής ταυτότητας κάθε ομάδας ανθρώπων, αλλά μας κάνει όλους πιο πλούσιους – γιατί προστατεύει ένα κομμάτι της παγκόσμιας κουλτούρας, του παγκόσμιου πολιτισμού. Γιατί δεν υπάρχει ισχυρότερος φορέας μιας κουλτούρας από τη γλώσσα της – αλλά και πιο ευαίσθητος, ίσως, με την λογική του ότι ό,τι χαθεί στον τομέα αυτό, χάνεται για πάντα.

Στόχος μας, είναι να εξασφαλίσουμε ότι ο σεβασμός προς τη γλωσσική ιδιαιτερότητα, τη γλωσσική ταυτότητα κάθε εθνικής ομάδας, μας μαθαίνει να σεβόμαστε και ο ένας τον άλλον. Μας μαθαίνει αξίες. Και διδάσκει την αρμονική συνύπαρξη των λαών και των κοινωνιών. Γιατί σήμερα, στην εποχή που ολοένα εξαλείφει τα σύνορα, χάρη ιδιαίτερα στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας, σφείλουμε να διαφυλάσσουμε τα στοιχεία εκείνα που μας θυμίζουν πως είμαστε διαφορετικοί, αλλά ίσοι. Και πως αυτή η μοναδικότητα είναι που μας κάνει να ξεχωρίζουμε.

Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ

*«Μέσα σε μια μέρα, η Σαβέλ άφησε το σπίτι της και ότι άλλο αγαπούσε και ταξίδεψε σε μια μακρινή χώρα, στην άλλη άκρη της γης...»**

Κάπως έτσι αρχίζει η ιστορία της Σαβέλ, αλλά και χιλιάδων άλλων παιδιών που αναγκάζονται κάθε χρόνο να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους και να αναζητήσουν ένα καλύτερο μέλλον σε τόπους ξένους. Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες δεν αφήνουν πίσω μόνο το σπίτι τους και αγαπημένα τους πρόσωπα, αλλά κάτι εξίσου βαθύ και ουσιαστικό: τη μητρική τους γλώσσα, που είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ταυτότητα, την ιστορία, την έκφραση και τις αναμνήσεις τους...

«Γραμματισμός και πολυγλωσσία» είναι το θέμα της φετινής Παγκόσμιας Ημέρας Γραμματισμού, δίνοντας έμφαση ακριβώς στον σεβασμό που πρέπει να επιδεικνύουμε στην ξεχωριστή ταυτότητα κάθε ανθρώπου. Η ενσωμάτωση της γλωσσικής πολυμορφίας στην εκπαίδευση και τον γραμματισμό είναι βασικό στοιχείο κάθε ανοιχτής κοινωνίας που υποδέχεται τους πρόσφυγες και μετανάστες με κατανόηση και σεβασμό, επιτρέποντάς τους να χτίσουν τη νέα τους ζωή με αξιοπρέπεια.

Το 2019 είναι επίσης αφιερωμένο στις γλώσσες των αυτόχθονων πληθυσμών, οι οποίοι, όπως τους πρόσφυγες και μετανάστες, αντιμετωπίζουν συχνά διακρίσεις και ρατσισμό και αγωνίζονται να διαφυλάξουν την ταυτότητά τους. Η καταστροφή του φυσικού τους περιβάλλοντος, όπως οι πρόσφατες μεγάλες πυρκαγιές στην Αλάσκα, Σιβηρία και Αμαζόνιο, είναι ακόμα μία απειλή για την επιβίωσή τους. Ευθύνη όλων μας είναι να προστατεύουμε τον πολιτισμό και την ταυτότητα κάθε λαού, που αποτελεί μέρος της παγκόσμιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Για κάθε άνθρωπο ξεχωριστά, όπως και για τη Σαβέλ, η ευχή είναι να βαδίσει με σταθερά βήματα μπροστά, κρατώντας παράλληλα τα ουσιαστικά στοιχεία του εαυτού του.

* Απόσπασμα από το βιβλίο της συγγραφέως «Το κόκκινο φόρεμα της Σαβέλ»(2014).

Μαρίνα Μιχαηλίδου-Καδή

Αυτοί που αναγκάζονται να αφήσουν τη χώρα τους – αυτό δηλαδή που η ελληνική γλώσσα ονομάζει πατρίδα και ετυμολογικά στέκει όπως ο γιος δίπλα από τον πατέρα, αυτοί που αναζητούν έναν νέο τόπο, γιατί ο δικός τους τόπος δεν μοιάζει πια με σπίτι, αυτοί λοιπόν αφήνουν πίσω και μια μητέρα, μια μητέρα που τους γέννησε και τους έκανε ανθρώπους που κατοικούν συγκεκριμένες έννοιες και σχήματα σκέψης, που κατοικούν συγκεκριμένο κόσμο και μια ορισμένη οικειότητα, όπως αυτή που δένει μια μητέρα με την κόρη της. Αυτή η άλλη μητέρα ονομάζεται γλώσσα.

Αφήνοντας την πατρίδα σου αφήνεις, συνήθως, και το οικείο σπίτι της μητρικής σου γλώσσας, ένα σπίτι που σου ανοίγει αβίαστα τα παράθυρα προς το φως και υποδεικνύει δρόμους που οδηγούν σε άλλους κόσμους μέσα και έξω από τον κόσμο σου. Βρισκόμενος και βρισκόμενη σε μια νέα γη, αυτή που ονομάζεται πρόσφυγας, αυτός που λέγεται μετανάστης, χάνει διπλά την ασφάλεια του σπιτιού του και την οικειότητα της γλώσσας του. Ξεριζώνεται διπλά και τριπλά, ιδίως όταν δεν γνωρίζει τις γλώσσες που μιλιούνται στη νέα χώρα, όταν δεν αναγνωρίζει τις διόδους πρόσβασης σε μηχανισμούς, συστήματα επικοινωνίας και κώδικες που διασφαλίζουν τα ανθρώπινα και άλλα δικαιώματά του και, μαζί, τις ευκαιρίες για να αποκτήσει ένα καινούριο σπίτι, να κατοικήσει μια νέα ζωή. Η πρόσβαση σε αυτή τη γνώση, που μεσολαβείται γλωσσικά, εικονιστικά, ψηφιακά, αλλά και με χίλιους άλλους τρόπους, και είναι σε θέση να προσφέρει τα εργαλεία για το κτίσιμο μιας αξιοπρεπούς ζωής, ενός νέου σπιτιού, στηρίζεται στους γραμματισμούς που έχει αποκτήσει ή θα αποκτήσει το άτομο.

Ας προσπαθήσουμε λοιπόν, σε όποια γλώσσα θέλει ο καθένας και η καθεμία, με όλες τις έννοιες και τα μέσα που μας έχουν προσφέρει οι δικές μας δεξιότητες γραμματισμού, να φανταστούμε, να κατανοήσουμε ή ακόμη και να θυμηθούμε το συναίσθημα αποκλεισμού που βιώνει κάποιος όταν δεν μιλά τη γλώσσα που μιλούν οι άλλοι. Ας λάβουμε υπόψη αυτή τη μοναχική ετερότητα που βιώνεται με την αποκοπή του πρόσφυγα και της μετανάστριας από τις δυνατότητες μιας καινούριας ζωής και ας πράξουμε με τρόπους που μετατρέπουν τη διαφορετικότητα από εμπόδιο σε δημιουργική δύναμη συμμετοχής όλων.

Αννα Κουππάνου